

DISKUSE

K NĚKTERÝM OTÁZKÁM SOVĚTSKÉ VOJENSKÉ VĚDY

Diskusní příspěvek k článku kapitána Svatoslava Gosmana, »Směle, novátorsky a soustavně rozvíjet sovětskou vojenskou vědu«, otištěnému ve Vojenské mysli čis. 6/1955

Článek kapitána Gosmana nutno jen uvítat, i když je v něm mnoho otázek, které nutno dále prohloubit. Autor vychází z živé diskuse, vedené na stránkách vojenskoodborných časopisů jiných zemí tábora míru. Je proto jeho článek více méně jen průřezem této diskuse. Bylo by více prospělo čtenářům »Vojenské mysli«, kdyby autor nebyl nadhodil tolik problémů najednou, kdyby se byl soustředil jen na některý a ostatní rozebral více do hloubky v dalších pracích. Takto jen stěží možno diskutovat k celému článku, nutno se dotknout jen některých dílčích otázek.

Po prostudování celého článku maně vyvstává otázka, kde jsou příčiny tak značného ustrnutí theoretického myšlení, které ulpívalo na poznatcích získaných v druhé světové válce a málo reagovalo na to nové, co vzniklo v oblasti vojenství po jejím ukončení? Autor se měl touto otázkou hlouběji zabývat, aby včas varoval před opakováním tohoto jevu, protože se, jak se zdá, jde do druhého extrému a zavrhuje se i to dobré, co platí i za soudobých podmínek, co odpovídá objektivní zákonitosti válek vedených za používání zbraní hromadného ničení. Soudruh Gosman uvádí, že to byl dogmatismus, který se v řadách vojenských theoretiků zahnízl a byl příčinou tolika nešvarů. Jeho vývody nutno doplnit ještě tím, že se u nás dosud vůbec nerozvinula kritika v oblasti vojenskovědecké práce, což bylo příčinou takového diletantismu, který se projevil v základních otázkách, jako na příklad obsah sovětské vojenské vědy, její poměr k buržoasní vojenské vědě a p. Každý, kdo si osvojil několik citátů, hesel nebo frází, pokládal se za povolaného vynášet dogmata a každý, kdo se odvážil projevit svůj názor nebo snad někdy i nesouhlas, byl předem odsouzen. Tomu se v budoucnu nutno vyhnout a rozvinout širokou kri-

tiku všech vojenskovědeckých prací, protože jen tak bude zaručeno, že se situace nebude opakovat.

My se dotkneme jen dvou otázek nadhrozených autorem článku.

Když je řeč o zákonech a zákonitosti vůbec, musíme zdůrazňovat jejich historický charakter. To je jedna z podstatných stránek, jimiž se sovětská vojenská věda liší od buržoasní. Sovětská vojenská věda nezná proto neměnných, věčně platných principů a zásad. Vznik, působení a omezení působení každého zákona války jsou dány podmínkami, za nichž se válka vede, a ty jsou zase vytvořeny stavem výroby, hlavně výrobních prostředků. Pochopení historického charakteru jednotlivých zákonů dává možnost včas postřehnout změny v podmínkách vedení války, což je jeden z hlavních úkolů sovětské vojenské vědy, včas odhalit, kdy jedny zákony přestávají působit, uvolňují cestu jiným zákonům. Zdůrazňujeme to proto, že v našem theoretickém myšlení jsme včas nepochopili, že se po zavedení nových druhů zbraní, které se svými účinky podstatně liší od všech dosud známých bojových prostředků, vytvořily nové podmínky vedení bojové činnosti, která se musí řídit novými zákony. My naopak jsme se snažili přizpůsobit nové podmínky starým zákonům, včetně je pod známé paragrafy. S tím souvisí i hodnocení významu překvapení.

Znalost podmínek, za kterých se vede soudobá válka, umožňuje nejen stanovit zákony jejího vedení pro přítomnou dobu, ale postřehnout také jejich tendenci vývoje. A to je právě rozhodující, co umožňuje správně organisovat jak bojovou přípravu vojsk, tak i jejich činnost na bojišti.

Tím, že sovětská vojenská věda pokládá zákony války a vedení bojové činnosti za historickou kategorii, nijak ne-

snižuje význam válečných zkušeností. Zákony války tak jako každého společenského jevu mají různou dobu trvání. Protože válka za soudobých podmínek má některé rysy válek z předcházejících období vývoje lidské společnosti (ozbrojený zápas vedený různými bojovými prostředky), platí některé zákony z předcházejících období. Je proto nesprávný názor, jako by všechny zkušenosti z vedení válek, které byly získány dosavadním vývojem, neměly žádný význam; opak je pravda. Sovětská vojenská věda nezavrhne to, co platilo v minulosti a platí i v soudobých podmínkách, zdůrazňuje však nutnost odhalovat to nové, co se rodí, co si vynucují soudobé podmínky vedení bojové činnosti. Proto hlavním úkolem všech vědeckých pracovníků je zaměřit své bádání k odhalování a zdůvodňování nových zákonitostí bojové činnosti.

Druhá otázka, která je často předmětem zájmu mnohých našich pracovníků, je hodnocení významu prvku překvapení ve válce, v operaci nebo v boji. Tomu věnuje kapitán Gosman značnou pozornost ve svém článku, avšak jeho závěry nejsou zcela objektivní. Hlavním nedostatkem jeho úvah je, že zužuje prvek překvapení jen na nenadálé napadení. Nutno hned na začátku zdůraznit, že nenadálé napadení zvyšuje význam strategického překvapení. Zbraně hromadného ničení umožňují svými účinky dosáhnout při nenadálém napadení podstatně větších úspěchů než všechny dosud známé prostředky. Proto se zvyšuje význam překvapení v strategickém měřítku.

Avšak překvapení se nedosahuje jen nenadálým napadením. Je velmi mnoho dalších činitelů, kteří umožňují jeho

dosažení, jako na příklad použití nové bojové techniky, nových forem a způsobů boje, zahájení bojové činnosti v takovém prostoru, který nepřítel pokládá za nevýhodný, v takových povětrnostních nebo denních podmínkách, kdy nepřítel neočekává boj, maskování bojové činnosti, utajení soustředění potřebných sil a p. To všechno umožňuje zahájit bojovou činnost s překvapením.

Autor správně hodnotí, kdy může mít překvapení význam rozhodující, a co je proto nutné učinit, aby se zabránilo dosáhnout rozhodujících výsledků. Nutno však dále rozvinout otázku, jakým způsobem se likviduje převaha, kterou získal nepřítel překvapením, kdy však nedosáhl rozhodujících výsledků. V takovém případě má překvapení jen význam dočasný a umožňuje druhé straně vyrovnat nerovnost podmínek vedení války a bojové činnosti vojsk. Ne však každý stát je toho schopen a tu se projevuje souvislost a závislost překvapení na trvale působících činitelích. Nejde ve válce jen o dosažení překvapení, což za soudobé válečné techniky není problém nějak zvlášť nesnadný, ale o dokonalé využití výsledků, jichž bylo překvapením dosaženo, což je problém daleko složitější, který může splnit jen ta strana, na které se projevuje převaha trvale působících činitelů.

Nadhodili jsme jen některé otázky, které podle našeho názoru mohou přispět k hlubšímu rozvinutí základních problémů sovětské vojenské vědy. Věříme, že se co nejdříve ozve větší počet pracovníků, kteří umožní rozvést tyto názory a vyplní tak citelnou mezeru, která se dosud vyskytuje.

(Zpracoval kolektiv učitelů VA KG)

ZÁVĚR DISKUSE K OBRANNÉMU BOJI STŘELECKÉ DIVISE,

uveřejněné ve VM čís. 4/1955 str. 96

K otázce protizteče malých jednotek na směru hlavního úderu.

V obranném boji vyčleňujeme jednotky do druhých sledů nebo do vševojskových záloh s cílem provést protizteč, obsadit výhodné postavení v hloubce nebo čelit nepředvídaným situacím vzniklým v průběhu obranného boje. Za tím účelem plánujeme při organizaci obrany jejich použití k provedení protizteče nebo k obsazení příprave-

ných postavení. Plánovat obranný boj můžeme jen podle důkladného zhodnocení všech prvků, které mají vliv na rozhodnutí. Činnost nepřítele, jeho sílu a směr jeho hlavního úderu můžeme jen předvídat.

Po zahájení útoku nepřítelem budeme moci zjistit sílu nepřítele a jeho úmysly. Známe cíle obranného boje a úkoly jednotek. Po zhodnocení situace bude se proto moci velitel správně rozhodnout o použití druhého sledu nebo

zálohy. I když velitel pečlivě připravoval protizteče, jestliže protizteč vzhledem na daný úkol, cíl obranného boje a síly nepřítele bude nevýhodná, bude účelnější přejít v hloubce obrany druhým sledem do obrany a způsobit nepříteli největší ztráty palbou s místa, tím vytvořit podmínky na provedení silných protiúderů. Vzhledem na ráz soudobého boje je možné předpokládat, že malé jednotky obránce na směru hlavního úderu nepřítele při použití atomových zbraní a tanků budou mít zpravidla malou naději na úspěch protiztečí. Tento závěr však neopravňuje k pasivitě obránce. Obránce je povinen využít všech prostředků k vedení aktivní obrany.

K otázce použití dělostřeleckých protitankových záloh v obranném boji,

Dělostřelecké protitankové zálohy bude použito na místě nebo k manévru podle připraveného plánu obdobně, jak je uve-

deno u protizteče. Zhodnocení konkrétní situace, reálné propočty a účelnost budou dávat konkrétní podklady k jejímu použití. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukázaly, že dělostřelecká protitanková záloha, která včas zaujala připravené postavení, kde očekávala příchod tanků nepřítele, měla lepší úspěchy než záloha, která s příchodem do postavení ihned zahajovala boj.

Proto když reálné propočty ukážou, že provedení manévru nebude včas zakončeno, je lépe připravit se k odražení nepřítele na místě v prostoru rozmístění, který musí být vždy připraven jako protitankový rajon.

Při řešení každé konkrétní bojové situace je nutné vycházet z reálné skutečnosti a podle toho se rozhodovat tak, jak je to v dané situaci pro úspěšné splnění úkolu nejvýhodnější. Je třeba vystříhat se šablony, protože ona může vést k pasivitě nebo k neúčelnému plýtvání silami i prostředky.

(Redakční rada VM)

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU PLUKOVNÍKA VITANOVSKÉHO »O některých otázkách obklíčení a zničení velkých uskupení nepřítele« (Vojenská mysl čís. 1/1956)

Článek plukovníka Vitanovského se zabývá tematikou, kterou uvítají pracovníci vyšších štábů; rozbirá problémy u nás dosud opomíjené, theoreticky málo řešené a při cvičeních probírané jenom jako vedlejší úkoly.

Při plánování a řízení operace v současných podmínkách se pracovníci vyšších štábů nemohou obejít bez jasných znalostí problémů obklíčení a ničení velkých uskupení nepřítele, a proto práce plukovníka Vitanovského bude ve štábech přijímána jako studijní pomůcka. Z tohoto důvodu považujeme za účelné upozornit na některé formulace v této práci, které by mohly vést k mylnému chápání podstaty problémů obklíčení a ničení nepřítele v soudobých podmínkách.

Autor vědecky správně zakládá svoji práci na řadě historických příkladů, typických pro obklíčení a ničení velkých uskupení nepřítele. Po prostudování práce však vzniká dojem, že se autor dal příliš svěst historickými příklady. Přenáší poznatky z historie do operací vedených za oboustranného použití zbraní hromadného ničení příliš mechanicky.

Obírá se sice použitím i využitím zbraní hromadného ničení při uskutečňování obklíčení a ničení nepřítele, ale pohlíží na ně jako na doplňujícího činitele, který nijak podstatněji neovlivňuje klasické nebo lépe řečeno historické formy operací k obklíčení a ničení velkých uskupení nepřítele. Zvláště v stati o zvláštnostech velení a práci štábu armády při plánování a organizaci obklíčení jsou opomíjeny otázky použití zbraní hromadného ničení oběma stranami. Tento nedostatek práce by mohl vést k podceňování použití zbraní hromadného ničení a ochrany proti nim v těch fázích útočné operace, v nichž jim nutno věnovat největší pozornost.

V práci je zdůrazňován význam rázného a rychlého průlomu obrany nepřítele jako činitele zabezpečujícího největší úspěch při provádění obklíčení a zničení uskupení nepřítele. Postrádáme tu však zdůraznění významu zbraní hromadného ničení k přípravě průlomu a pohotového využití účinku úderu těchto zbraní vlastními vojsky k uskutečnění rychlého průlomu a k vytvoře-

ni základních podmínek pro obklíčení velkých uskupení nepřítele. Zbraně hromadného ničení budou mít veliký význam i v průběhu vlastního procesu obklíčování velkých uskupení nepřítele: jejich včasné použití a především pohotové využití jejich účinku vojsky povede

— k zmaření nebo alespoň k významnému ztížení plánovitého použití záloh nepřítele proti uskupením provádějícím obklíčení;

— k rychlému rozbití obrany těch útvarů a svazků nepřítele, které mají za úkol zastavit nebo alespoň zpomalit postup svazků provádějících obklíčení velkého uskupení nepřítele;

— k znemožnění organizovaného odchodu obklíčováných vojsk nepřítele a na důležité komunikační objekty.

Zbraně hromadného ničení neřeší problémy boje a operace samy; hlavní úkoly zůstávají útočícím vojskům, která musí vyvíjet útočnou činnost tak, aby všestranně využila účinků zbraní hromadného ničení. K jejich využití musí být zaměřena činnost velitelů a jejich štábů. Každé nedocelení důležitosti těchto problémů může vést nejen k nedostatečnému využití zbraní hromadného ničení, ale dokonce k přímému ohrožení vlastních vojsk. Zvláště v rychle se měnící situaci v průběhu bojů k obklíčení nepřítele musí mít velitelé a štáby vžitý návyk k pohotovému sladování činnosti svých vojsk s údery zbraní hromadného ničení.

Stejnou důležitost má ochrana proti úderům zbraní hromadného ničení nepřítele, které věnuje autor ve své práci již více pozornosti. Tu je nutno zdůraznit, že použití zbraní hromadného ničení nepřítelem může vést nejen k časovému zdržení ukončení taktického obklíčení nepřítele, ale při podcenění možnosti těchto úderů i k zamezení obklíčení. Zbraně hromadného ničení podstatně zvyšují možnosti obklíčeného uskupení probít se z obklíčení vlastními silami nebo za pomoci menších sil proti vnější frontě obklíčení. Zvyšuje se proto podstatně význam opatření k zamezení napadení uskupení provádějících obklíčení zbraní hromadného ničení, opatření k odstranění následků napadení těmito zbraněmi a význam vytváření a správného rozmístění záloh, kterými bude možno včas ukončit obklíčení, i kdyby byla uskupení určená k obklíčení nepřítele napadena zbraněmi hromadného ničení.

Práci velitelů a štábů při plánování,

organizaci a řízení operace a boje na obklíčení a zničení nepřátelského uskupení nutno proto zaměřit především k řešení otázek souvisejících s využitím účinku vlastních zbraní hromadného ničení a k ochraně proti použití a účinku zbraní hromadného ničení nepřítele. Velitelé a štáby musí organizovat všestranné bojové zabezpečení vojsk a zvláště při ukončování obklíčení tvrdě je prosazovat; musí zajistit těsnou součinnost mezi jednotkami obsluhujícími zbraně hromadného ničení a vojsky provádějícími obklíčení na směrech použití těchto zbraní; musí zajistit sladěné použití otravných látek s činností vlastních vojsk a zejména sousedů jak v průběhu obklíčování, tak v průběhu ničení obklíčeného nepřítele; podrobně musí být propracována součinnost při použití otravných látek na místech styků se sousedy; musí být bezpečně organizováno včasné uvědomění vlastních vojsk o použití zbraní hromadného ničení, zejména atomových, na směru jejich postupu, vyžádá-li si situace změny v plánovaném použití těchto zbraní; průzkum sestavy nepřítele v prostoru obklíčení i na vnější frontě obklíčení, jak jej zdůrazňuje autor, bude důležitým podkladem pro včasné a správné řízení úderů atomovými zbraněmi. Prosazování a obnovování součinnosti za rychle se měnící situace vyžaduje především jasné představy velitelů a štábů o důležitosti uvedených problémů; jejich podepňování povede k opoždování vojsk provádějících obklíčení a ničení a bude přímo umožňovat nepříteli provádět účinná protipatření.

V práci je na straně 18 (poslední odstavec) uvedena tato formulace: »Možnost použití manévru na obklíčení vzniká za různých situací a je jenom otázkou umění velitele a štábu frontu nebo armády včas tuto možnost zjistit a hlavně této možnosti ihned využít. Podmínky pro obklíčení se musí vyhledávat a dokonce je cílevědomě vytvářet.«

Z této formulace by mohl vzniknout dojem, že obklíčení je následkem okamžité se vytvořivší situace. Podmínky pro obklíčení v taktickém rámci, zejména za pronásledování nepřítele, mohou vznikat za uvedených podmínek, ale operační obklíčení je následkem cílevědomé činnosti velitelů, štábů a vojsk, nevzniká nenadále, ale je jedním z hlavních cílů určité, útočné operace.

Domnívám se, že není možno souhlasit plně s autorovým tvrzením (str. 22, třetí odstavec shora): »Za příznivých podmínek současně s vojsky, která pů-

sobí na vnitřní frontě obklíčení, může být část sil armády usměrněna na vnější frontu obklíčení. Je však třeba si uvědomit, že se při obklíčování velkého uskupení nepřítele k boji na vnější frontě obklíčení obvykle určuje jiná vševojsková armáda.

Soudobé podmínky vyžadují současně vytvoření vnitřní a vnější fronty obklíčení a co nejrychlejší vzdálení vnější fronty od prostoru obklíčení. Ať již ukončují obklíčení nepřítele armády prvního sledu nebo armáda druhého sledu, vyjdou z pravidla síly armády ukončující obklíčení jak na vnitřní, tak na vnější frontu obklíčení. V dalším průběhu operace buď armáda odevzdá část sil, které vyšly na vnější frontu, kde bude plnit úkol jiná armáda, do podřízení této armády nebo jejich úkol převezmou svazky nové. Autorovo řešení by mohlo vést k opožděnému vytvoření vnější fronty obklíčení a poskytnout nepříтели možnost k uvolnění obklíčovacích sil.

Právě tak není možno brát jako pravidlo autorovo tvrzení (str. 22 a 23), že k obklíčení a zničení nepřítele bude zasazena většina sil frontu na vnitřní frontu obklíčení. Tu bude rozhodující uskupení obranné sestavy nepřítele, zvláště záloh, a především schopnost nepřítele soustředit další zálohy proti vnější obklíčovací frontě. Tvrdíme, že není možno uplatňovat beze změn zkušenosti z Veliké vlastenecké války, kdy Sovětská armáda vedla obklíčovaci ope-

race proti nepříтели, jehož vojska byla v převážné většině pěší a jejichž soustředování k uvolňovacím akcím na pomoc obklíčeným uskupením trvala řadu dní, dokonce i týdnů. V současné době je situace jiná. Jsou známy snahy vedení armády USA o všestranné zvýšení taktické, operační i strategické pohyblivosti vojsk. I když mnohé z těchto požadavků na vojska a techniku armády USA možno brát zatím s rezervou, nutno na podkladě operačně taktických zásad a současného technického vybavení moderních armád počítat s rychlým zásahem záloh nepřítele přisunutých po zemi i vzduchem proti vnější frontě obklíčení. Tyto zálohy a možnosti použití zbraní hromadného ničení na podporu jejich boje vyžadují silné sestavy vojsk na vnější frontě, která by nejen odrazila jejich pokusy o uvolnění obklíčeného uskupení, ale zároveň rozvíjela útok čím dále rychlejším tempem.

Na druhé straně vhodné použití vlastních zbraní hromadného ničení proti obklíčenému uskupení nepřítele a především okamžitý přechod k jeho likvidaci, který autor práce hluboce zdůvodňuje, umožní zničení obklíčeného nepřítele i s menší převahou sil.

I při těchto připomínkách možno hodnotit práci plukovníka Vitanovského kladně a čtenáři by uvítali podrobné rozpracování dílčích problémů této práce.

(Zpracoval kolektiv učitelů VA KG)

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU KAPITÁNA MILANA KARASE

»Odstraňování následků atomového napadení«

(Vojenská mysl čís. 6/1955)

Článek kapitána Karase přináší řadu nových myšlenek, které vyvozuje z našich platných předpisů a teoreticky je rozvádí. Můj diskusní příspěvek je zaměřen jen k některým — podle mého názoru — hlavním myšlenkám.

O odstraňování následků atomového napadení pojednává v celku předpis Pěch-VIII-3 na str. 232 až 242. Z uvedených hlavy I pro pochopení dalších úvah cituji:

»Odstraňování následků atomového napadení organizují velitelé všech stupňů a uskutečňuje se silami všech druhů vojsk a služeb, aby byla rychle obnovena narušená bojová pohotovost

vojsk a aby byly vytvořeny podmínky k úspěšnému splnění uložených úkolů (str. 237).

Velitelé svazků (útvárů) při organizaci protiatomové ochrany stanoví mimo jiné i opatření k odstranění následků nepřátelského atomového napadení.

Stáby svazků a útvárů v souhlase s rozhodnutím velitele jsou povinny též organizovat a kontrolovat provádění opatření k odstranění následků nepřátelského atomového napadení (str. 240).

V plánu protiatomové ochrany se vždy předvidá — kromě jiného — opatření k odstranění následků atomového napadení: záchranná, obnovovací, protipo-

žární, k hygienické očistě a poskytnutí lékařské pomoci, k odsunutí zraněných osob a poškozené bojové techniky, k veterinární očistě, síly a prostředky vyčleněné k odstranění následků atomového napadení (str. 241).

Na základě plánu protiatomové ochrany se vydávají vojskům bojová nařízení, v kterých bývá též obsaženo složení, odkud a na či nařízení budou vyčleněny vyprošťovací a záchranné skupiny, jakož i jednotky k hašení požárů, technické vybavení těchto skupin a jednotek (str. 242).«

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že odstraňování následků atomového napadení a v současné době i odstraňování následků napadení zbraněmi hromadného ničení nepřitelem je činnost předem předvídaná a organizovaná. Bylo by tedy chyba spoléhat na to, že v předpise uvedené skupiny budou sestaveny až po shozu atomových zbraní nepřitelem. Proto docházím k prvnímu závěru: opatření k odstranění následků atomového napadení (napadení zbraněmi hromadného ničení) nepřitelem je třeba předem organizovat. Tuto myšlenku kapitán Karas ve svém článku vyjádřil.

Další otázkou je, zda síly a prostředky, které je třeba určit k odstranění následků atomového napadení, je nutno vyčlenit předem, jak navrhuje ve svém článku kapitán Karas, nebo hledat jiné řešení. Mám za to, že předem vyčlenovat jednotky a tím oslabovat útočící nebo bránící se vojska by nebylo správné. Těchto jednotek a hlavně ženijní bojové techniky by nebylo využito v době, kdy je jich třeba. Na příklad v obraně při budování obranných postavení a pásem, v útočném boji při budování výchozího prostoru k útoku, v době zteče a vedení útočného boje v hloubce nepřátelské obrany by to znamenalo zeslabování úderné síly atp. Proto výhodnější řešení se jeví v tom, že potřebné jednotky budou organizovány z druhých sledů a záloh. Síly jednotek uvedené v článku kapitána Karase jsou možným vodítkem. Pak by na příklad střelecká divise v obraně organizovala 6 až 9 střeleckých družstev ze svého pluku druhého sledu k odstranění následků atomového napadení s hlediska divise. Tyto jednotky by normálně pracovaly v prostoru druhého sledu divise nebo na divisních úkolech jako kompaktní jednotka (jedna střelecká rota) a provedly by nácvik a součinnost pro odstranění následků. V době vyhlášení atomového poplachu by se soustředily v předem určeném místě a byly by při-

praveny plnit daný jim úkol. Obdobné by to bylo u ostatních střeleckých, tankových a mechanizovaných útvarů a svazků. U ženijního a chemického vojska je nutno počítat s tím, že jednotky, které budou spolupůsobit při likvidaci následků, budou předem určeny a vyčlenovány ze ženijní zálohy, po případě z jednotek, které budují velitelské pozorovací stanoviště nebo upravují cesty, nebude-li ženijní záloha utvořena (na př. při budování obrany). Ženijní vojsko neplní samo úkoly spojené s odstraňováním následků po atomovém napadení, ale podle čl. 44 předpisu ŽenI-5 se přibírá k provádění opatření proti požárům, k vyprošťovacím a záchranným pracím a k hašení požárů.

U chemických jednotek jde o chemická průzkumná družstva, která určí velitel z jednotek, které má k dispozici.

Závěrem k této otázce je možno říci, že není výhodné vyčlenovat jednotky a ženijní bojovou techniku předem, nýbrž dát tyto úkoly jako přední úkoly části sil, záloh a druhých sledů, útvarů, svazků.

K otázce, zda organizovat odřady k odstraňování následků nebo nechat jednotlivé skupiny, mám za to, že je správné organizovat tyto odřady tak, jak navrhuje kapitán Karas. Hlavním důvodem pro tyto úvahy je centralisované velení v prostoru napadení a rychlé obnovení bojové pohotovosti vojsk. Rozumí se samo sebou, že kromě předem organizovaných odřadů budou i ostatní jednotky, seč budou, v prostoru napadení pomáhat odstraňovat následky. Tento úkol se však nesmí stát úkolem živelným. Velitel útvaru (svazku) se sice přesvědčí o situaci, která vznikla v prostoru napadení atomovými zbraněmi, ale nelze počítat s tím, že by osobně řídil odstraňování na místě. Boj s nepřitelem nekončí, naopak nepřítel zesílí svou činnost po použití zbraní hromadného ničení, a proto velitelé útvarů (svazků) musí především řídit tento boj s nepřitelem. Pro řízení odstraňování následků určí velitel svazku (útvaru) odpovědného velitele, a bude tedy výhodnější, když ho určí předem. V prostoru napadení budou zpravidla zároveň pracovat skupiny vyprošťovací a záchranné, skupiny pro deaktivaci terénu atd., a proto bude nutné, aby jim velel jeden velitel, a to velitel odřadu k odstraňování následků. Otázku velitele rozebral kapitán Karas ve svém článku, a i když naše předpisy přímo tuto otázku neřeší, je možno

řící, že předpisům neodporuje. Jde jen o formu organisování. Jestliže předpis Pěch-VIII-3 říká, že se v bojovém nařizení vojskům nařizuje složení, odkud a na čí rozkaz budou vyčleněny skupiny k odstranění následků po atomovém napadení, lze to rozvést na organisování jednoho odřadu nebo jedné skupiny s jedním velitelem. Odřad by měl své skupiny pro vyprošťovací a záchranné práce, pro deaktivaci terénu atp., skupina by měla své podskupiny. Vzhledem k tomu, že název odřad je vžit pro předem určenou součást bojové sestavy, lépe by snad vyhovoval název skupina. To už je však jen věc formální, která na podstatě nutnosti předem organisovat odřad (nebo skupinu) k odstranění následků po napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítelem nic nemění.

Závěrem k této otázce v souvislosti s otázkou předcházející doporučuji organisovat skupiny k odstranění následků po napadení zbraněmi hromadného ničení, které by byly s to zasáhnout do prostoru napadení, zvláště pak proto, že jednotky v zasaženém prostoru mohou být vyřazeny nebo tak zasaženy, že s nimi nelze počítat pro odstraňování následků.

K otázce, která je dnes hojně diskutována, že by se úkolem odstraňovat následky mohl zabývat odřad k zabezpečení pohybu, poznamenávám, že lze souhlasit se zdůvodněním v článku ka-

pitána Karase na str. 81 v druhém odstavci shora. Přitom je třeba ještě dodat, že se odřady k zabezpečení pohybu v útočné operaci (boji) vyčleňují až pro zteč a boj v hloubce nepřátelské obrany, a v obraně jen u útvarů (svazků) provádějících protizteč (protiúder). Jsou tedy odřady k zabezpečení pohybu jenom podporou činnosti skupin k odstranění následků napadení zbraněmi hromadného ničení a je nutno v tomto smyslu s nimi počítat.

V závěru chci říci, že je třeba napřed stanovit, zda budou organisovány odřady (skupiny) k odstranění následků po napadení zbraněmi hromadného ničení, a pak bude výhodné dále diskutovat i o ostatních otázkách, jako je součinnost, spojení atp. Doporučuji, aby byly tyto a i ostatní úvahy přezkoušeny v rámci jednoho cvičení s vojsky. Tím bychom dostali ten **nejlepší diskusní příspěvek** a i správný závěr.

(Zpracoval plukovník Václav Fládr)

Poznámka redakce.

Redakce Vojenské mysl vyzývá čtenáře k zaslání dalších diskusních příspěvků k tomuto tematu. Zejména příslušníci chemického vojska a zdravotnické služby by měli vyjádřit své hledisko k diskutované otázce nejučelnější organizace odstraňování následků atomového napadení.

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU PLUKOVNÍKA OLDŘICHA FILKY

»Několik poznatků o spojení střeleckého sboru v útočném boji«

(Vojenská mysl čís. 1/1956)

Studium článku plukovníka Filky podtrhuje onu velkou práci, kterou musí vykonat orgány odpovědné za spojení a spojovací jednotky, aby bylo dokonale zabezpečeno velení v soudobých podmínkách boje. V plné míře pak článek vyjadřuje známou zásadu našich řádů, že spojení musí zabezpečovat nepřetržitě velení při použití atomových zbraní jak vlastními vojsky, tak nepřitelem.

Soudobý boj se vyznačuje hromadným zasazením všech druhů vojsk a bojové techniky, rychlým tempem, větší hloubkou úkolů, rozčleněním bojových sestav svazků a útvarů do větší hloubky a šířky a co největším zkrácením

doby na přípravu boje. To vyžaduje, aby bylo velení přísně centralisováno. Tomuto požadavku odpovídá autorem stylizovaná část o úkolech spojení a o hlavních činitelích majících vliv na spojení v útočném boji střeleckého sboru.

Operativnost a nepřetržitost velení zabezpečují všechny druhy spojení, zejména pak rádiové, jako hlavní druh spojení. Soudobé podmínky boje kladou spojení zabezpečujícímu operativní a nepřetržitě velení mnohé překážky. Je to především rádiové rušení již tím, že ether je na bojišti rádiovými spoji opravdu přesycen. Pak třeba brát v úvahu záměrné rušení rádiového spojení

nepřítelem a jeho odposlouchávání. Konečně je tu sám atomový výbuch jak způsobený nepřítelem, tak vlastní, který působí dočasné přerušení radiového spojení na 15 až 20 minut a silné poruchy, a to i u radiových stanic vzdálených od místa výbuchu 20 až 30 km.

Autor článku se s tímto problémem vyrovnává vyčleněním četných opatření, jimiž je možno radiovému rušení čelit. I my jsme toho názoru, že důležitým opatřením proti radiovému rušení je klamání nepřítele. Nebylo by snad příliš účelné a dokonce ani správné, aby obsluhy radiových stanic mohly samy používat různých způsobů klamání. Jistěže je možno iniciativních podnětů obsluh plně využít ke konkrétnímu naplánování klamání radiového provozu a tím k odstranění vlivů radiového rušení.

Problémem zůstává, jak nejlépe zabezpečit velení při dočasném přerušení radiového spojení vzápětí po atomovém výbuchu. Hloubka tohoto vakua postihne prakticky celou sestavu střeleckého sboru ať ve výchozím položení nebo v průběhu útoku v hloubce nepřátelské obrany. Okamžitá ztráta všeho radiového spojení je pro velení okamžikem kritickým. V souvislosti s tím je nutno si uvědomit, jakou činnost vojsk budou muset velitelé a štáby v tomto okamžiku zajišťovat.

Použije-li nepřítel atomových zbraní na sestavu střeleckého sboru ve výchozím položení, bude třeba s největším urychlením učinit přímé rozhodnutí o opatřeních proti zásahu pozemních vojsk nepřítele do prostoru shozu atomové pumy, o opatřeních k zjištění radiové situace a situace zasažených jednotek, k provedení částečné hygienické čistoty a deaktivace, o opatřeních k vyvedení a vystřídání jednotek, k plnění úkolů jednotkami a p. V dané situaci bude třeba spojení s postiženým útvarem (jednotkou), VPS velitelů divisi a zálohami střeleckého sboru. K zjištění situace v prostoru shozu bude nutno využít rychlého pohyblivého pojítko, a to zejména vrtulníku, neboť činnost technických pojítek (i linkových) je v tomto prostoru přerušena. K vydání příslušných nařízení velitelům divisi a velitelům záloh možno použít linkového spojení, a když je toto spojení přerušeno, opět pohyblivých pojítek. Vrtulníku pak k tomu veliteli, jehož zásahu je třeba v co nejkratší době.

Při použití atomových zbraní nepřítelem na sestavu střeleckého sboru v průběhu útoku bude situace obdobná, ale

daleko obtížnější, neboť v mnohých situacích bude jediným pojátkem radio. V tomto kritickém okamžiku bude velení odkázáno na nejrychlejší pohyblivé pojítko.

Při použití vlastních atomových zbraní bude situace velení podstatně lepší, neboť opatření k zjištění radiové situace a k využití atomového úderu budou přesně plánována a budou předem vydány potřebné rozkazy a nařízení.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že je nutno, aby si velitelé a štáby plně uvědomili dočasné přerušení radiového spojení při atomovém výbuchu a pro ten případ připravili dostatečnou zálohu druhých pojítek. Radiové spojení může být nahrazeno linkovým spojením, optickými a akustickými signály (plně jen v jednotkách) a hlavně pak pohyblivými pojítky, z nichž nejrychlejší a nevykonnější je vrtulník. Vrtulník převažuje nad ostatními pohyblivými pojítky svou rychlostí a nezávislostí na terénu.

Vrtulník může doručovat písemná bojová nařízení, přepravovat k jednotkám styčné důstojníky, zabezpečovat osobní styk velitelů a příslušníků štábu s podřízenými a umožňovat velitelům výhodné pozorování na bojišti. Pro své výhodné vlastnosti stane se jistě vyhledávaným prostředkem velení v soudobém boji. Vrtulníky bude nutno na stupni střeleckého sboru zabezpečit velení prvním sledům z VPS, ovládání druhých sledů a záloh z VS a spojení mezi VPS a VS.

Jsmo toho názoru, že vzhledem k všestrannému použití vrtulníků, zvláště v kritické situaci přerušení radiového spojení, počet tří vrtulníků pro štáb střeleckého sboru nedostačuje a navrhuje se jeho zvýšení nejméně na šest vrtulníků. Z tohoto počtu by zabezpečovaly velení z VPS tři vrtulníky a z VS (i pro potřeby týlu) rovněž tři. Pro případ přerušení radiového spojení nutno počítat s 30% až 50% zálohou.

Co se týče konstrukce, měl by být tento vrtulník několikamistrný, aby se ho dalo použít i pro jiné potřeby velitelů a štábů, jako na př. k rekognoskaci.

Vydáním směrnic ministra národní obrany pro velení vojskům byl učiněn radikální zásah do otázek velení. Důkazem, že tento zásah byl nutný, je i článek plukovníka Filky. Ze stati »Přemisťování velitelských stanovišť«, kde jsou uváděny i doby pobytu štábu na jednom místě, vyplývá, že štáb střeleckého sboru na VS, které bylo hlav-

ním orgánem velení sboru, nemohl plně zajišťovat potřebnou operativnost velení vojskům.

Jde nyní o to, jak zabezpečit pojítka nově stanovená stanoviště velitelství střeleckého sboru. Důraz je kladen na zabezpečení velení s místa i za pohybu, a to jak z VPS, tak i z VS střeleckého sboru, které má postupovat na výši druhého sledu sboru a přemisťovat se podle plnění úkolů vojsky. Jsme toho názoru, že ultrakrátkovlnné spojení uvnitř VPS a VS i ultrakrátkovlnné ovládání vysílačů radiové ústředny, jak je ve svém článku uvádí plukovník Filka, plně odpovídá požadavkům na zabezpečení spojení při vysokém tempu postupu.

Při těchto tempch budou velitelé a štáby při velení vojskům přinuceni využívat převážně radiových pojítek, nejrychlejších pohyblivých pojítek a osobního styku.

Má-li se technických pojítek, v na-

šem případě převážně radiových, využít i k dodávání bojových rozkazů vykonavatelům, je skutečně třeba, aby důstojníci štábu radiová pojítka dokonale ovládali. Naskytá se však otázka, zda kodováním nebude dodání rozkazů technickými pojítky zdrženo. I když uvažujeme o možnostech velení na určitých stupních a za určitých okolností otevřenou řečí, bylo by pro pružnost velení aspoň pro stupeň střelecký sbor a výše třeba zavést pro radiový provoz šifrovací stroje. Tím by velení zpružnělo a ušetřil by se další čas potřebný k řízení vojsk. Je na našich technicích, aby tento problém vyřešili a v co nejkratší době dali štábům potřebné přístroje.

Otázka radiového šifrování spolu s využitím televise je životní otázkou centralisovaného, operativního, rozhodného, náročného a nepřetržitého velení vojskům.

(Zpracoval kolektiv učitelů VA KG)

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU GENERÁL-MAJORA VYHNÁNKY

»Zkušenosti z operačně taktické přípravy«

Generál-major Vyhnánek ve svém článku otištěném ve Vojenské mysli číslo 6/1955 dochází při hodnocení výsledků operačně taktické přípravy ve výcvikovém roce 1954/1955 k závěru, že v celku splnila svůj úkol. Mám ke způsobu provádění velitelské přípravy na vyšších velitelských stupních několik připomínek.

Vyvrcholením operačně taktické přípravy jsou štábní cvičení, velitelsko-štábní cvičení a cvičení s vojsky. Tato cvičení jsou proškou přípravy velitelů, štábů i jednotek. Zejména jsou proškou sladění činnosti mezi veliteli a štáby, uvnitř štábů a mezi veliteli a štáby starších a podřízených.

Podívejme se, jak dnešní forma velitelské přípravy připravuje velitele a štáby i s tohoto hlediska.

Forma nebo způsob organizování velitelské přípravy musí odpovídat současnému stavu znalostí, velitelskému umění a stupni připravenosti štábů. Nemůže být proto ani obsahem, ani formou neměnná, nýbrž rok od roku musí pružně reagovat na stupeň znalostí, na očekávané nebo plánované úkoly a na nové věci, které se v průběhu výcvi-

kového roku objeví. Jsou-li znalosti dosud slabé, úkolů je více nebo jsou úkoly nové, musí být na zainteresovaných stupních více školení a naopak. Forma i náplň školení nebo provádění velitelské přípravy pak musí plně odpovídat danému stavu a potřebám.

Velitelská příprava a odborná shromáždění přes všechny klady nyníější formy provádění nemohou být dobrou přípravou ke štábnímu nebo velitelsko-štábnímu cvičení v potřebném rozsahu. Velitelé pro různost a odlehlost jednotlivých předepsaných tematik a taktických (operačních) nebo odborných nemohou skloubit tematiku velitelské přípravy k přímému zaměření přípravy na plánované větší cvičení. Bylo by tu třeba ještě určitého mezistupně, jehož tema a způsob provedení dovoří podrobné školení zaměřené na přípravu k těžkým a náročným operačním taktickým cvičením a tím i dosažení nejvyššího stupně výcviku.

Podle mého názoru může tuto mezeru vyplnit jedině důkladné prostudování tematik ve štábním nebo velitelsko-štábním cvičení na mapě.

Dosavadní systém štábního cvičení,

prováděný jen na některých stupních, tento problém řeší nedostatečně, neboť často není metodicky správně prováděn. Velitel s částí svého štábu vystupuje tu jako zpracovatel a použije této části štábu k tomu, aby přezkoušel druhou část štábu. Školení se z tohoto systému vytratilo skoro úplně. Je to metoda, která štáb jako celek neškolí, neposiluje, nesjednocuje. Při nastávajícím cvičení na vyšším stupni se pak tyto metodologické nedostatky plně projevují.

Dalším velkým недостатком je, že starší náčelníci v průběhu výcvikového roku nemají příležitost připravit i své podřízené velitele s jejich štáby na obtížné úkoly velitelsko-štábního cvičení v terénu s pojtky. Tuto možnost nemají ani vševojskoví velitelé, ani jejich náčelníci druhů vojsk. Nejcitelněji to pociťuje dělostřelectvo. Tak na příklad před rozsáhlými operačními cvičeními, při nichž cvičí velitelé okruhů, jejich štáby i velitelé sborů se svými štáby, nemají velitelé okruhů ani jejich náčelníci druhů vojsk možnost sladit činnost svých štábů s podřízenými veliteli a štáby nebo posilovými prostředky. Výsledky potom nemohou být plně kvalitní.

V přípravě štábů tu jde zejména o hledání nových forem práce ve zpracování grafické dokumentace a hledání nejvhodnějších způsobů dodávání těchto zpracovaných plánů a nařízení podřízeným. Zpracováním grafického dokumentu není vyřešena otázka rychlého a včasného přenesení rozhodnutí velitele podřízeným velitelům a štábům. A právě tuto věc je třeba prakticky co nejvíce zkoušet a hledat vhodné způsoby a metody štábní práce. A to je třeba cvičit často, ne jen na velkých cvičeních, která svým rázem jsou zčásti spíše prověrkou, než přípravou a silným časovým tlakem nemohou účinně přispět k získání potřebného přehledu. Tu je potřeba jen vydávat a nezbyvá čas na přijímání.

Kdyby byla plánována štábní a velitelsko-štábní cvičení na mapě jako průprava na velká cvičení, jistě bychom byli o značný kus dále, zejména v potřebné souhře a součinnosti uvnitř štábu i mezi štáby.

Z vlastní praxe vím, jak těžko se vyhovuje při velitelsko-štábních cvičeních všem potřebným požadavkům, jestliže při cvičení spolupracují velitelé a štáby bez vzájemné znalosti metod a postupu práce, bez nejmenších zvyklostí na základní prvky součinnosti i bez

blížších vnitřních vztahů velitelů a příslušníků štábů. Průpravné štábní nebo velitelsko-štábní cvičení na mapě, provedené opravdu metodou postupného školení a secvícení, by značnou část nedostatků odstranilo a naznačilo konkrétní cesty dalšího růstu.

Představuji si to tak, že by na příklad včas před zahájením nového výcvikového roku byly vydány podklady k velitelsko-štábnímu cvičení na mapě, rozpracované pro armádu, sbory i divise, s příslušnou metodikou provedení (náčelníci druhů vojsk by metodiku doplnili po své linii) a tyto podklady by dostaly okruhy, sbory i divise. Pak by velitelé za pomoci minimálního počtu pomocníků byli s to provést cvičení jednostupňové i dvoustupňové metodou podrobného postupného školení. Začínaly by divise, aby na sbor i okruh přišlo již vše v podstatě připraveno a maximum úsilí v přípravném období i za vedení boje mohlo být věnováno vnitřní součinnosti štábů i součinnosti staršího s podřízenými.

Taková příprava provedená podle potřeby aspoň jednou za dvě léta by mohla značně přispět k prohloubení intenzity celkové práce, ke vzájemné znalosti metod práce a velení.

Velký význam by tato metoda školení měla zejména pro dělostřelectvo, pro činnost velitelů a štábů při plánování dělostřeleckého zabezpečení boje, zejména ve zkrácené době. Tu je ještě příliš mnoho nejasností v tom, co který stupeň velitelský má provádět a do jakých podrobností jít. Nedostatek znalosti možnosti vzájemné součinnosti nevede k plnému využití možného stupně samostatné práce podřízených štábů v přípravě dělostřeleckého zabezpečení, a to je příčinou největšího zpoždění dosažení pohotovosti dělostřelectva.

Dalo by se předpokládat, že se část nedostatků, o kterých jsem se zmínil, dá odstranit řádným a organisovaným prováděním štábních nácviků.

Dosavadní praxe ukazuje, že tomu tak zcela není. Nedostatky není možno svést jen na špatné a neorganisované provádění nácviků. Nacvičovat a získávat praxi mohou jen u věcí, o nichž je jasno, jak se provádějí. Možnost hledání nových cest a způsobů je tu omezená. Jedno je jisté. Chce-li velitel dobře připravit svůj štáb na úkoly v boji, musí k tomuto účelu co nejlépe využít jak velitelské přípravy, tak i štábního nácviku a doby pro samostatné studium. Aby mohl provádět konkrétní přípravu, musí řešit se svým štábem určité bo-

jové situace, pro něž si připraví vhodný podklad s námětem a plánem provedení cvičení zaměřeným k učebním úkolům, které chce řešit. Příprava tohoto podkladu není jednoduchá a velitel si ho sám připravit nemůže. Provede to tedy se svým štábem nebo s jeho částí. Pak tento štáb znovu ve formě štábních nácviků probírá skoro totéž. Kvalitě práce i školení to přidat nemůže. Byl by proto podklad vydaný

staršími náčelníky i po této stránce nanejvýš potřebný a cvičení vydané operační správou by i tuto mezeru odstranilo. Metodika vypracovaná současně k tomuto cvičení by značně přispěla ke sjednocení názorů, k osvojení nových způsobů a metod štábní práce, k vypracování dokumentů, k doplnění nových znalostí a p.

(Zpracoval podplukovník Frant. Soukal)

K ČLÁNKU MAJORA JOSEFA MIKULCE

»Příprava a organizace činnosti záložního týlového sledu velitelství«,

otištěného ve VM čís. 1/1956

Je nesporné, že za současného používání prostředků hromadného ničení je nutno věnovat daleko větší pozornost otázce velení, než tomu bylo v minulé době. Nezbytnou podmínkou je stůj co stůj dosáhnout nepřetržitosti velení nejen u vojsk, ale i u týlu.

Přímým zásahem atomové pumy může být zničen týlové velitelství stanoviště divise i druhý sled polního velitelství armády. Z tohoto důvodu nařizují naše týlové předpisy Týl-I-5, čl. 33 a Týl-II-1 zdvojit týlová velitelství stanoviště vybudování záložních velitelství stanovišť.

Ve svém diskusním příspěvku upřesním a zkonkretisuji některé názory majora Josefa Mikulce a rozšířím tuto otázku i na budování a organizaci záložního týlového velitelství stanoviště u divise.

Záložní druhý sled polního velitelství armády se umísťuje ve vzdálenosti 5 až 8 km od druhého sledu polního velitelství armády.

Autor článku uvádí, že při zamoření týlového sledu velitelství bojovými radioaktivními látkami bude provedena hygienická očista, deaktivace vozidel a ostatního materiálu na jednom ze dvou připravených míst speciální očišťovací (MSO) poblíž záložního druhého sledu polního velitelství armády.

Armáda za útočné operace má jeden organický armádní prapor chemické ochrany, a je-li na hlavním úderu frontu, může dostat přiděleny 1 až 2 prapory chemické ochrany. Přitom nutno počítat s tím, že armáda z těchto prostředků přidělí nejméně jeden prapor chemické ochrany střeleckému sboru na hlavním úderu armády a asi jednu odmořovací rotu armádního praporu che-

mické ochrany střeleckému sboru na podružném směru. Zůstane tedy armádě její organický armádní prapor chemické ochrany a v nejlepším případě polovina přiděleného praporu chemické ochrany. Počítáme-li, že prapor chemické ochrany může současně rozvinout čtyři MSO, má tedy armáda k dispozici v nejlepším případě 6 až 8 MSO (nepřidělí-li střeleckému sboru na podružném směru odmořovací rotu od praporu chemické ochrany). Těmito 6 až 8 MSO musí zabezpečit přeskupení a vystřídání vojsk armády a zaujetí výchozího položení, armádní rychlou skupinu, druhý sled armády, posilové prostředky, armádní zásobovací základnu, armádní nemocniční základnu a p. Nelze proto počítat s přidělením MSO jen pro druhý sled polního velitelství armády, i když je možno počítat ve výjimečných případech s jeho zásahem, bude-li napaden druhý sled polního velitelství armády, po vyžádání náčelníkem týlu armády u náčelníka chemického vojska armády. Bude nutno tuto variantu použití MSO ve prospěch druhého sledu polního velitelství armády předem domluvit ve štábu armády a řádně naplánovat.

Souhlasím s autorem o nutnosti vyhledat dvě možné varianty umístění MSO poblíž záložního druhého sledu polního velitelství armády. Tato místa je nutno předem prozkoumat, po případě i vytyčit; jejich vlastní přípravu provede obsluha MSO.

Pro případ, že armáda nebude moci rozvinout z jakýchkoli důvodů MSO k odmoření, deaktivaci a k speciální očištění příslušníků a materiálu druhého sledu polního velitelství armády, bude nutno provést alespoň částečnou hygienickou očistu a částečnou deaktivaci.

To nutno provést na desaktivační ploše zřízené ze sil a prostředků jednotek obsluhujících druhý sled polního velitelství armády nebo použitím prostředků z místních zdrojů. Desaktivační plochu je možno rozvinout v prostoru předvídaném a event. vytyčeném pro umístění MSO. Uplnou desaktivaci a hygienickou očistu provést pak postupně využitím nejbližšího MSO některé divise nebo armády.

Výměnu zamořeného výstroje provést ze zálohy na MSO nebo v nejbližším skladu výstroje některé divise.

Je naprosto správný požadavek autora článku, že na záložním druhém sledu polního velitelství armády musí být vybudováno spojení se švazky nezávisle na činnosti druhého sledu polního velitelství armády přes samostatný spojovací uzol. Požadavek ten je nutný k zabezpečení nepřetržitosti velení týlu.

Je tu však jiná otázka. Jak tento požadavek splnit s dosavadními pojítky týlu armády. Týl armády má organickou týlovou spojovací rotu s takovým počtem radiových pojítek, která právě tak stačí zabezpečit nejnútnejší radiová spojení z druhého sledu polního velitelství armády.

Radiové spojení s týly posilových prostředků armády (dělostřelecké divise, protiletadlové divise, ženijní brigády a p.), nebyly-li přiděleny střeleckým sborům, již nelze zabezpečit organickými radiovými pojítky týlu armády. K radiovému spojení s armádní nemocniční základnou nutno využít radiového spojení přes ČOAZZ a AZZ, i když toto spojení plně nevyhovuje.

Jak by tedy bylo možno radiovými pojítky týlu armády organisovat radiové spojení na záložním druhém sledu polního velitelství armády? I když nebude rozvínováno v přípravném období ČOAZZ, je nutno mít spojení na tomto směru k prvnímu sledu armádní nemocniční základny.

Je nutno konstatovat, že radiová pojítka týlové spojovací rotu nestačí za soudobých požadavků na velení ke zřízení spolehlivého týlového radiového spojení na druhém sledu polního velitelství armády i na záložním druhém sledu tohoto velitelství.

Abý byl splněn požadavek organisace samostatného spojení, i pokud jde o záložní druhý sled polního velitelství armády, je nutno týlovou spojovací rotu zesílit radiovými a linkovými pojítky ze zálohy spojovacího materiálu armády. Zesílení je nutno provést takovým množstvím prostředků, aby bylo usu-

tečněno radiové spojení ze záložního druhého sledu polního velitelství armády se střeleckými sbory, s armádní zásobovací základnou, s druhým sledem polního velitelství frontu a s hláskou službou. Spojení s velitelským stanovištěm armády je možno v nejhorším případě organisovat linkovým připojením na spojovací osu armády nebo pohyblivými pojítky.

Je správný požadavek autora článku, že se záložní druhý sled polního velitelství armády nemá svým vybudováním lišit od druhého sledu polního velitelství armády, poněvadž se ani účel záložního druhého sledu polního velitelství armády ničím neliší od druhého sledu polního velitelství armády.

Provedu hrubou kalkulaci potřeby ženijských sil a prostředků k ženijskému vybudování druhého sledu polního velitelství armády a záložního druhého sledu polního velitelství armády.

Možno počítat, že se hodnota vybudování druhého sledu polního velitelství armády bude zhruba rovnat vybudování velitelského stanoviště divise nebo střeleckého sboru. Bude tedy nutno u druhého sledu polního velitelství armády vybudovat dva úkryty pro dva muže, dva úkryty pro čtyři muže, šest úkrytů pro šest mužů (z toho čtyři zesílené), jeden až dva úkryty pro deset mužů, jeden úkryt pro šest mužů pro spojení, pět úkrytů pro radiové stanice a jeden úkryt pro samostatný přijímací vůz. Za předpokladu, že se pomocných týlových jednotek použije na druhém sledu polního velitelství armády, vyžádá si jeho vybudování sedm pracovních směn buldozeru, tři pracovní dny ženijské rot a jeden pracovní den střelecké rot.

Stejným způsobem by měl být vybudován záložní druhý sled polního velitelství armády, i když by byl dobudován mnohem později než druhý sled polního velitelství armády.

V tomto případě by bylo třeba na vybudování obou druhých sledů asi čtrnácti pracovních směn buldozeru, šesti pracovních dní ženijské rot a dvou pracovních dní střelecké rot, což je značný počet sil, prostředků i času, které týl armády nikdy nebude mít k dispozici. Tento způsob vybudování druhého sledu polního velitelství armády a záložního druhého sledu bude zpravidla možný jen při dlouhodobé obraně. Za útočného boje a zvláště během vedení útočného boje tento způsob budování druhého sledu polního velitelství armády nelze předpokládat.

V závěru se zmíním několika slovy

o organizaci, přípravě a budování záložního týlového velitelského stanoviště u divise a střeleckého sboru.

Předpis Týl-I-5 v článku 33 hodnotí velení týlu v soudobém boji jako složité, a proto kromě jiných opatření nařizuje přípravu a vybudování záložního týlového velitelského stanoviště a včasné přemístění týlového velitelského stanoviště na záložní týlové velitelské stanoviště.

Týlové velitelské stanoviště se u střeleckého sboru podle nových směrnic pro velení nezřizuje. Týlové velitelské stanoviště divise se zřizuje v prostoru, odkud má nejlepší podmínky pro velení a spojení (asi na čáře plukovních skladů, t. j. asi 10 km za velitelským stanovištěm divise, někdy i v prostoru divisních skladů). Záložní týlové velitelské stanoviště divise se umísťuje na bezpečnostní vzdálenost, t. j. 3 až 5 km od týlového velitelského stanoviště.

Vyřešit otázku vybudování, přípravy a obsazení záložního týlového velitelského stanoviště střelecké divise a organizaci jeho spojení nezávisle na týlovém velitelském stanovišti bude velmi obtížné.

K úplnému ženijnímu vybudování týlového velitelského stanoviště u střelecké divise v rozsahu: úkryt pro šest mužů (zesílený), čtyři úkryty pro deset mužů, pro spojení úkryt pro šest mužů a úkryt pro radiovou stanici; je třeba tři

směn buldozeru a čtyř pracovních dní rot, které dodá týl.

Z potřeby osob a ženijních prostředků je vidět, že záložní týlové velitelské stanoviště střelecké divise nebude možno za útočného boje, ani ve výchozím položení takto úplně vybudovat. Nutno počítat s tím, že ženijní úpravy na záložním týlovém velitelském stanovišti v útočném boji budou provedeny v nejnějnější míře. Zásadou pravděpodobně bude, aby vždy, i při sebekratším pobytu ve výchozím položení i během boje, bylo záložní týlové velitelské stanoviště určeno, rekognoskováno, vytyčeno, po případě provedeny nejjednodušší úpravy terénu, připraven přesun z týlového velitelského stanoviště; jinak však nebude předem kádrově obsazováno.

Stejným problémem jako u armády je i ve vojskovém týlu organizace spojení ze záložního týlového velitelského stanoviště divise. Týlová spojovací četa, která je organicky začleněna u spojovacího praporu divise, stačí svými prostředky zabezpečit spojení, pokud jde o týlové velitelské stanoviště, ne však již pokud jde o záložní týlové velitelské stanoviště. K zabezpečení minimálního radiového, linkového spojení ze záložního týlového velitelského stanoviště musí vypomoci náčelník spojení ze své zálohy nebo využitím místních zdrojů, ukořistěného materiálu a p.

(Zpracoval major Vojtěch Machulka)

DODATEK K ČLÁNKU »SVÍTICÍ NÁTĚRY«

Podplukovník Josef Bláha

Ve Vojenské mysli čís. 6/1955 jsem ve svém článku rozebral možnosti a způsoby použití svíticích nátěrů. Přitom jsem se obrátil na naše techniky se žádostí, aby vyřešili trvale svítící nátěr použitím radioaktivních prvků. Tento požadavek byl díky úsilí našich techniků vyřešen ve velmi krátké době. Máme tedy již k dispozici svítící nátěry s polčasem rozpadu 4 léta. Jejich viditelnost při průměru terčíku 75 mm dosahuje 35 m a při zvětšení plochy opatřené nátěrem se zvětšuje i dálka viditelnosti.

První souprava terčíků bude vyzkoušena na nejbližších taktických cvičeních. Podle předběžných zkoušek bude svíticích nátěrů jistě hojně využito při

noční bojové činnosti našich vojsk. Předešlým jich bude možno s výhodou použít k vytyčení cest v terénu a průchodů v minových polích. K vytyčování pomocných cest bude třeba pořídit terče větší velikosti a zabezpečit jejich maskování a využití i ve dne.

Svítící nátěry mají prozatím jednu nevýhodu — jsou poměrně drahé, neboť suroviny na jejich výrobu je nutno dovážet. Není však vzdálená doba, kdy si budeme potřebné suroviny vyrábět sami. V každém případě nutno uvítat rychlost, s níž naši technici tento problém vyřešili. Bylo by žádoucí, aby se i v budoucnu podařilo tak rychle vyřešit četné další problémy, kterých je a bude stále dostatek.